

Numerikus módszerek C

10. előadás: Csebisev polinomok

Krebsz Anna

ELTE IK

- 1 Csebisev-polinomok
- 2 Az interpolációs polinomok konvergencia kérdései
- 3 A Lagrange-interpoláció öröklött hibája
- 4 Inverz interpoláció

- 1 Csebisev-polinomok
- 2 Az interpolációs polinomok konvergencia kérdései
- 3 A Lagrange-interpoláció öröklött hibája
- 4 Inverz interpoláció

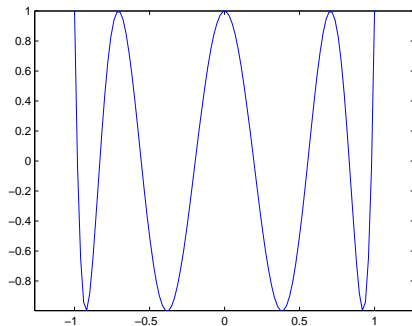
Definíció: Csebisev-polinom

A $T_n(x) := \cos(n \cdot \arccos(x))$, $x \in [-1; 1]$ függvényt n -edfokú (elsőfajú) Csebisev-polinomnak nevezzük.

Definíció: Csebisev-polinom

A $T_n(x) := \cos(n \cdot \arccos(x))$, $x \in [-1; 1]$ függvényt n -edfokú (elsőfajú) Csebisev-polinomnak nevezzük.

A 8-adfokú Csebisev-polinom:

1. Tétel: Rekurzió

$$\begin{aligned} T_0(x) &:= 1, \quad T_1(x) := x, \\ T_{n+1}(x) &:= 2x \cdot T_n(x) - T_{n-1}(x), \quad (n = 1, 2, \dots). \end{aligned}$$

1. Tétel: Rekurzió

$$\begin{aligned}T_0(x) &:= 1, \quad T_1(x) := x, \\T_{n+1}(x) &:= 2x \cdot T_n(x) - T_{n-1}(x), \quad (n = 1, 2, \dots).\end{aligned}$$

Biz.: Vezessük be az $\alpha = \arccos(x)$ jelölést ($x = \cos(\alpha)$):

$$\begin{aligned}2x \cdot T_n(x) - T_{n-1}(x) &= 2 \cos(\alpha) \cos(n\alpha) - \cos((n-1)\alpha) = \\&= 2 \cos(\alpha) \cos(n\alpha) - [\cos(n\alpha) \cos(\alpha) + \sin(n\alpha) \sin(\alpha)] = \\&= \cos(n\alpha) \cos(\alpha) - \sin(n\alpha) \sin(\alpha) = \cos((n+1)\alpha) = T_{n+1}(x).\end{aligned}$$

1. Tétel: Rekurzió

$$\begin{aligned}T_0(x) &:= 1, \quad T_1(x) := x, \\T_{n+1}(x) &:= 2x \cdot T_n(x) - T_{n-1}(x), \quad (n = 1, 2, \dots).\end{aligned}$$

Biz.: Vezessük be az $\alpha = \arccos(x)$ jelölést ($x = \cos(\alpha)$):

$$\begin{aligned}2x \cdot T_n(x) - T_{n-1}(x) &= 2 \cos(\alpha) \cos(n\alpha) - \cos((n-1)\alpha) = \\&= 2 \cos(\alpha) \cos(n\alpha) - [\cos(n\alpha) \cos(\alpha) + \sin(n\alpha) \sin(\alpha)] = \\&= \cos(n\alpha) \cos(\alpha) - \sin(n\alpha) \sin(\alpha) = \cos((n+1)\alpha) = T_{n+1}(x).\end{aligned}$$

2. Tétel:

$T_n \in P_n$ és főegyütthatója: 2^{n-1} ($n \geq 1$)-re.

Definíció:

$$\tilde{T}_n := \frac{1}{2^{n-1}} T_n(x)$$

az 1 főegyütthatós Csebisev-polinom. $\tilde{T}_n \in P_n^{(1)}$, ahol $P_n^{(1)}$: az 1 főegyütthatós n -edfokú polinomok halmaza.

Definíció:

$$\tilde{T}_n := \frac{1}{2^{n-1}} T_n(x)$$

az 1 főegyütthatós Csebisev-polinom. $\tilde{T}_n \in P_n^{(1)}$, ahol $P_n^{(1)}$: az 1 főegyütthatós n -edfokú polinomok halmaza.

3. Tétel:

- T_n -nek n db különböző valós gyöke van $[-1; 1]$ -en.

Definíció:

$$\tilde{T}_n := \frac{1}{2^{n-1}} T_n(x)$$

az 1 főegyütthatós Csebisev-polinom. $\tilde{T}_n \in P_n^{(1)}$, ahol $P_n^{(1)}$: az 1 főegyütthatós n -edfokú polinomok halmaza.

3. Tétel:

- T_n -nek n db különböző valós gyöke van $[-1; 1]$ -en.
- A gyökök a 0-ra szimmetrikusan helyezkednek el.

Definíció:

$$\tilde{T}_n := \frac{1}{2^{n-1}} T_n(x)$$

az 1 főegyütthatós Csebisev-polinom. $\tilde{T}_n \in P_n^{(1)}$, ahol $P_n^{(1)}$: az 1 főegyütthatós n -edfokú polinomok halmaza.

3. Tétel:

- T_n -nek n db különböző valós gyöke van $[-1; 1]$ -en.
- A gyökök a 0-ra szimmetrikusan helyezkednek el.
- Ha n páros, akkor T_n páros függvény,
ha n páratlan, akkor T_n páratlan függvény.

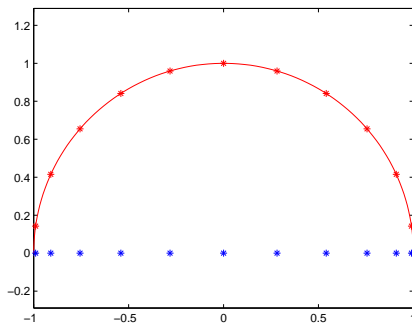
Biz.: $\cos(n \arccos(x)) = 0 \Leftrightarrow n \arccos(x_k) = \frac{\pi}{2} + k\pi, \quad (k \in \mathbb{Z})$

$$x_k = \cos\left(\frac{2k+1}{2n}\pi\right), \quad (k = 0, 1, \dots, n-1)$$

Biz.: $\cos(n \arccos(x)) = 0 \Leftrightarrow n \arccos(x_k) = \frac{\pi}{2} + k\pi, \quad (k \in \mathbb{Z})$

$$x_k = \cos\left(\frac{2k+1}{2n}\pi\right), \quad (k = 0, 1, \dots, n-1)$$

A 11-edfokú Csebisev-polinom gyökei:

4. Tétel:

T_n -nek $n + 1$ db szélsőérték helye van $[-1; 1]$ -en.

4. Tétel:

T_n -nek $n + 1$ db szélsőérték helye van $[-1; 1]$ -en.

Biz.: $\cos(n \arccos(x)) = (-1)^k \Leftrightarrow n \arccos(\xi_k) = k\pi, (k \in \mathbb{Z})$

$$\xi_k = \cos\left(\frac{k\pi}{n}\right), (k = 0, 1, \dots, n)$$

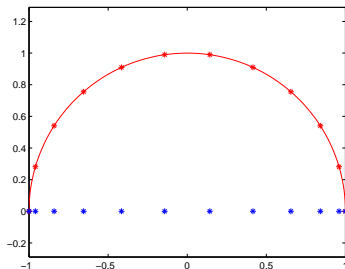
4. Tétel:

T_n -nek $n + 1$ db szélsőérték helye van $[-1; 1]$ -en.

Biz.: $\cos(n \arccos(x)) = (-1)^k \Leftrightarrow n \arccos(\xi_k) = k\pi, (k \in \mathbb{Z})$

$$\xi_k = \cos\left(\frac{k\pi}{n}\right), (k = 0, 1, \dots, n)$$

A 11-edfokú Csebisev-polinom szélsőérték helyei:

5. Tétel: $(T_n, n \in \mathbb{N})$ ortogonális polinomrendszer

A Csebisev-polinomok ortogonális rendszert alkotnak $[-1; 1]$ -en a $w(x) := \frac{1}{\sqrt{1-x^2}}$ súlyfüggvénnyel, azaz

$$\langle T_n, T_k \rangle_w = \int_{-1}^1 \frac{T_n(x) \cdot T_k(x)}{\sqrt{1-x^2}} dx = 0 \quad n \neq k.$$

5. Tétel: $(T_n, n \in \mathbb{N})$ ortogonális polinomrendszer

A Csebisev-polinomok ortogonális rendszert alkotnak $[-1; 1]$ -en a $w(x) := \frac{1}{\sqrt{1-x^2}}$ súlyfüggvénnyel, azaz

$$\langle T_n, T_k \rangle_w = \int_{-1}^1 \frac{T_n(x) \cdot T_k(x)}{\sqrt{1-x^2}} dx = 0 \quad n \neq k.$$

Biz.: Hf. Helyettesítéses integrállal $y := \arccos(x)$ változó bevezetésével.

6. Tétel: Csebisev-tétel

A $(T_n, n \in \mathbb{N})$ rendszer extrémális tulajdonsága:

$$\min_{\tilde{Q} \in P_n^{(1)}} \|\tilde{Q}\|_{\infty} = \|\tilde{T}_n\|_{\infty} = \frac{1}{2^{n-1}},$$

ahol $\|\tilde{Q}\|_{\infty} := \|\tilde{Q}\|_{C[-1;1]}$.

6. Tétel: Csebisev-tétel

A $(T_n, n \in \mathbb{N})$ rendszer extrémális tulajdonsága:

$$\min_{\tilde{Q} \in P_n^{(1)}} \|\tilde{Q}\|_{\infty} = \|\tilde{T}_n\|_{\infty} = \frac{1}{2^{n-1}},$$

ahol $\|\tilde{Q}\|_{\infty} := \|\tilde{Q}\|_{C[-1;1]}$.

Biz.: Táblán.

6. Tétel: Csebisev-tétel

A $(T_n, n \in \mathbb{N})$ rendszer extrémális tulajdonsága:

$$\min_{\tilde{Q} \in P_n^{(1)}} \|\tilde{Q}\|_{\infty} = \|\tilde{T}_n\|_{\infty} = \frac{1}{2^{n-1}},$$

ahol $\|\tilde{Q}\|_{\infty} := \|\tilde{Q}\|_{C[-1;1]}$.

Biz.: Táblán.

Köv.: Az interpolációs hibaformulában az $\omega_n(x) = \prod_{j=0}^n (x - x_j)$ függvény 1 főegyütthatós $n + 1$ -edfokú polinom, alkalmazhatjuk rá a Csebisev-tételt. Ha a $[-1; 1]$ -en vett interpoláció során az alappontok az $n + 1$ -edfokú Csebisev-polinom gyökei, vagyis $\omega_n(x) \equiv \tilde{T}_{n+1}(x)$, akkor a hiba a $[-1; 1]$ intervallumon minimális lesz.

6. Tétel: Az interpoláció hibája $[-1; 1]$ -en

A $[-1; 1]$ -en vett interpoláció és $f \in C^{(n+1)}[-1; 1]$ függvény esetén az interpoláció hibája pontosan akkor minimális, ha az alappontok a Csebisev-polinom gyökei. Ekkor

$$\|f - L_n\|_\infty \leq \frac{M_{n+1}}{(n+1)!} \cdot \|\tilde{T}_{n+1}\|_\infty = \frac{M_{n+1}}{(n+1)!} \cdot \frac{1}{2^n}.$$

6. Tétel: Az interpoláció hibája $[-1; 1]$ -en

A $[-1; 1]$ -en vett interpoláció és $f \in C^{(n+1)}[-1; 1]$ függvény esetén az interpoláció hibája pontosan akkor minimális, ha az alappontok a Csebisev-polinom gyökei. Ekkor

$$\|f - L_n\|_\infty \leq \frac{M_{n+1}}{(n+1)!} \cdot \|\tilde{T}_{n+1}\|_\infty = \frac{M_{n+1}}{(n+1)!} \cdot \frac{1}{2^n}.$$

Biz.: Lásd a Csebisev-tételt és a következményt.

6. Tétel: Az interpoláció hibája $[-1; 1]$ -en

A $[-1; 1]$ -en vett interpoláció és $f \in C^{(n+1)}[-1; 1]$ függvény esetén az interpoláció hibája pontosan akkor minimális, ha az alappontok a Csebisev-polinom gyökei. Ekkor

$$\|f - L_n\|_\infty \leq \frac{M_{n+1}}{(n+1)!} \cdot \|\tilde{T}_{n+1}\|_\infty = \frac{M_{n+1}}{(n+1)!} \cdot \frac{1}{2^n}.$$

Biz.: Lásd a Csebisev-tételt és a következményét.

Megj.: Ha az interpolációs alappontokat választhatjuk, akkor azok a Csebisev-polinom gyökei legyenek.

Emlékeztető: Csebisev polinom nélkül a hiba:

$$|f(x) - p_n(x)| \leq \frac{M_{n+1}}{(n+1)!} \cdot |\omega_n(x)|,$$

7. Tétel: Az interpoláció hibája $[a; b]$ -n

Az $[a; b]$ -n vett interpoláció és $f \in C^{(n+1)}[a; b]$ függvény esetén az interpoláció hibája pontosan akkor minimális, ha az alappontok az $[a; b]$ -be transzformált Csebisev gyökök. Ekkor

$$\begin{aligned}\|f - L_n\|_\infty &\leq \frac{M_{n+1}}{(n+1)!} \cdot \left(\frac{b-a}{2}\right)^{n+1} \cdot \|\tilde{T}_{n+1}\|_\infty = \\ &= \frac{M_{n+1}}{(n+1)!} \cdot \frac{1}{2^n} \cdot \left(\frac{b-a}{2}\right)^{n+1}.\end{aligned}$$

7. Tétel: Az interpoláció hibája $[a; b]$ -n

Az $[a; b]$ -n vett interpoláció és $f \in C^{(n+1)}[a; b]$ függvény esetén az interpoláció hibája pontosan akkor minimális, ha az alappontok az $[a; b]$ -be transzformált Csebisev gyökök. Ekkor

$$\begin{aligned}\|f - L_n\|_\infty &\leq \frac{M_{n+1}}{(n+1)!} \cdot \left(\frac{b-a}{2}\right)^{n+1} \cdot \|\tilde{T}_{n+1}\|_\infty = \\ &= \frac{M_{n+1}}{(n+1)!} \cdot \frac{1}{2^n} \cdot \left(\frac{b-a}{2}\right)^{n+1}.\end{aligned}$$

Biz.: Lásd a Csebisev-tételt és a $\varphi : [-1; 1] \rightarrow [a; b]$ lineáris transzformációt:

$$\varphi(x) := \frac{b-a}{2}x + \frac{a+b}{2}, \quad x \in [-1; 1].$$

- 1 Csebisev-polinomok
- 2 Az interpolációs polinomok konvergencia kérdései**
- 3 A Lagrange-interpoláció öröklött hibája
- 4 Inverz interpoláció

Az interpolációs polinomok konvergenciája

Az $(x_k^{(n)} : k = 0, 1, \dots, n)$ alappontsorozat esetén jelöljük (L_n) -nel az alappontokhoz tartozó interpolációs polinom sorozatot.

$$(x_0^{(0)}) \rightarrow L_0$$

$$(x_0^{(1)}, x_1^{(1)}) \rightarrow L_1$$

$$(x_0^{(2)}, x_1^{(2)}, x_2^{(2)}) \rightarrow L_2$$

$$\vdots \quad \quad \quad \vdots$$

$$(x_0^{(n)}, x_1^{(n)}, \dots, x_n^{(n)}) \rightarrow L_n$$

Az interpolációs polinomok konvergenciája

Az $(x_k^{(n)} : k = 0, 1, \dots, n)$ alappontsorozat esetén jelöljük (L_n) -nel az alappontokhoz tartozó interpolációs polinom sorozatot.

$$(x_0^{(0)}) \rightarrow L_0$$

$$(x_0^{(1)}, x_1^{(1)}) \rightarrow L_1$$

$$(x_0^{(2)}, x_1^{(2)}, x_2^{(2)}) \rightarrow L_2$$

$$\vdots \quad \quad \quad \vdots$$

$$(x_0^{(n)}, x_1^{(n)}, \dots, x_n^{(n)}) \rightarrow L_n$$

Kérdések:

Az interpolációs polinomok konvergenciája

Az $(x_k^{(n)} : k = 0, 1, \dots, n)$ alappontsorozat esetén jelöljük (L_n) -nel az alappontokhoz tartozó interpolációs polinom sorozatot.

$$(x_0^{(0)}) \rightarrow L_0$$

$$(x_0^{(1)}, x_1^{(1)}) \rightarrow L_1$$

$$(x_0^{(2)}, x_1^{(2)}, x_2^{(2)}) \rightarrow L_2$$

$$\vdots \quad \quad \quad \vdots$$

$$(x_0^{(n)}, x_1^{(n)}, \dots, x_n^{(n)}) \rightarrow L_n$$

Kérdések:

- ① (L_n) egyenletesen konvergál-e f -hez?

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \|f - L_n\|_{\infty} = 0 \quad ?$$

Az interpolációs polinomok konvergenciája

Az $(x_k^{(n)} : k = 0, 1, \dots, n)$ alappontsorozat esetén jelöljük (L_n) -nel az alappontokhoz tartozó interpolációs polinom sorozatot.

$$(x_0^{(0)}) \rightarrow L_0$$

$$(x_0^{(1)}, x_1^{(1)}) \rightarrow L_1$$

$$(x_0^{(2)}, x_1^{(2)}, x_2^{(2)}) \rightarrow L_2$$

$$\vdots \quad \quad \quad \vdots$$

$$(x_0^{(n)}, x_1^{(n)}, \dots, x_n^{(n)}) \rightarrow L_n$$

Kérdések:

- ❶ (L_n) egyenletesen konvergál-e f -hez?

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \|f - L_n\|_{\infty} = 0 \quad ?$$

- ❷ Milyen f -re?

Az interpolációs polinomok konvergenciája

Az $(x_k^{(n)} : k = 0, 1, \dots, n)$ alappontsorozat esetén jelöljük (L_n) -nel az alappontokhoz tartozó interpolációs polinom sorozatot.

$$(x_0^{(0)}) \rightarrow L_0$$

$$(x_0^{(1)}, x_1^{(1)}) \rightarrow L_1$$

$$(x_0^{(2)}, x_1^{(2)}, x_2^{(2)}) \rightarrow L_2$$

$$\vdots \quad \quad \quad \vdots$$

$$(x_0^{(n)}, x_1^{(n)}, \dots, x_n^{(n)}) \rightarrow L_n$$

Kérdések:

- ❶ (L_n) egyenletesen konvergál-e f -hez?

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \|f - L_n\|_{\infty} = 0 \quad ?$$

- ❷ Milyen f -re?
❸ Milyen alappontrendszer esetén?

Divergencia példák egyenletes felosztásra:

① $f(x) = |x|$, $x \in [-1, 1]$, ($f \in C[-1; 1]$)

Divergencia példák egyenletes felosztásra:

- ① $f(x) = |x|$, $x \in [-1, 1]$, ($f \in C[-1; 1]$)
- ② Runge példája: $f(x) = \frac{1}{1+25x^2}$, $x \in [-1, 1]$, ($f \in C^\infty[-1; 1]$)

Divergencia példák egyenletes felosztásra:

- 1 $f(x) = |x|$, $x \in [-1, 1]$, ($f \in C[-1; 1]$)
- 2 Runge példája: $f(x) = \frac{1}{1+25x^2}$, $x \in [-1, 1]$, ($f \in C^\infty[-1; 1]$)

Matlab:

- 1 Növekvő számú alappont esetén egyenletes felosztásokra megnézni a példákat. Az intervallum mely részén divergál az interpolációs polinomok sorozata?

Divergencia példák egyenletes felosztásra:

- 1 $f(x) = |x|$, $x \in [-1, 1]$, ($f \in C[-1; 1]$)
- 2 Runge példája: $f(x) = \frac{1}{1+25x^2}$, $x \in [-1, 1]$, ($f \in C^\infty[-1; 1]$)

Matlab:

- 1 Növekvő számú alappont esetén egyenletes felosztásokra megnézni a példákat. Az intervallum mely részén divergál az interpolációs polinomok sorozata?
- 2 Csebisev alappontrendszeren mindkét függvényre igaz az egyenletes konvergencia.

Tétel:

① Tegyük fel, hogy $f \in C^\infty[a; b]$ és

Ekkor $\forall (x_k^{(n)} : k = 0, 1, \dots, n)$ alappontrendszer sorozat esetén

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \|f - L_n\|_\infty = 0.$$

Tétel:

- 1 Tegyük fel, hogy $f \in C^\infty[a; b]$ és
- 2 $\exists M > 0 : \|f^{(n)}\|_\infty \leq M^n \ (\forall n \in \mathbb{N})$.

Ekkor $\forall (x_k^{(n)} : k = 0, 1, \dots, n)$ alappontrendszer sorozat esetén

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \|f - L_n\|_\infty = 0.$$

Tétel:

- 1 Tegyük fel, hogy $f \in C^\infty[a; b]$ és
- 2 $\exists M > 0 : \|f^{(n)}\|_\infty \leq M^n \ (\forall n \in \mathbb{N})$.

Ekkor $\forall (x_k^{(n)} : k = 0, 1, \dots, n)$ alappontrendszer sorozat esetén

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \|f - L_n\|_\infty = 0.$$

Biz.: Táblán a hibaformulából.

Tétel: Marcinkiewicz

$\forall f \in C[a; b]$ esetén $\exists (x_k^{(n)} : k = 0, 1, \dots, n)$ alappontrendszer sorozat, hogy

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \|f - L_n\|_{\infty} = 0.$$

Tétel: Marcinkiewicz

$\forall f \in C[a; b]$ esetén $\exists (x_k^{(n)} : k = 0, 1, \dots, n)$ alappontrendszer sorozat, hogy

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \|f - L_n\|_{\infty} = 0.$$

Tétel: Faber

$\forall (x_k^{(n)} : k = 0, 1, \dots, n)$ alappontrendszer sorozat esetén
 $\exists f \in C[a; b]$, hogy

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \|f - L_n\|_{\infty} \neq 0.$$

Tétel: Marcinkiewicz

$\forall f \in C[a; b]$ esetén $\exists (x_k^{(n)} : k = 0, 1, \dots, n)$ alappontrendszer sorozat, hogy

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \|f - L_n\|_{\infty} = 0.$$

Tétel: Faber

$\forall (x_k^{(n)} : k = 0, 1, \dots, n)$ alappontrendszer sorozat esetén
 $\exists f \in C[a; b]$, hogy

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \|f - L_n\|_{\infty} \neq 0.$$

Nem biz.

- 1 Csebisev-polinomok
- 2 Az interpolációs polinomok konvergencia kérdései
- 3 A Lagrange-interpoláció öröklött hibája**
- 4 Inverz interpoláció

A Lagrange-interpoláció öröklött hibája

Kérdés: Ha az interpolációs feladatban a függvényértékeket csak közelítően ismerjük, akkor a hibás adatokból készített interpolációs polinomnak mennyi a hibája?

Kérdés: Ha az interpolációs feladatban a függvényértékeket csak közelítően ismerjük, akkor a hibás adatokból készített interpolációs polinomnak mennyi a hibája?

- 1 Az $f(x_0), \dots, f(x_n)$ értékekhez elkészítjük az L_n interpolációs polinomot.

Kérdés: Ha az interpolációs feladatban a függvényértékeket csak közelítően ismerjük, akkor a hibás adatokból készített interpolációs polinomnak mennyi a hibája?

- 1 Az $f(x_0), \dots, f(x_n)$ értékekhez elkészítjük az L_n interpolációs polinomot.
- 2 Az $\tilde{f}(x_0), \dots, \tilde{f}(x_n)$ értékekhez elkészítjük az $\tilde{L}_n$ interpolációs polinomot.

Kérdés: Ha az interpolációs feladatban a függvényértékeket csak közelítően ismerjük, akkor a hibás adatokból készített interpolációs polinomnak mennyi a hibája?

- 1 Az $f(x_0), \dots, f(x_n)$ értékekhez elkészítjük az L_n interpolációs polinomot.
- 2 Az $\tilde{f}(x_0), \dots, \tilde{f}(x_n)$ értékekhez elkészítjük az $\tilde{L}_n$ interpolációs polinomot.
- 3 Milyen becslést adhatunk $|L_n(x) - \tilde{L}_n(x)|$ -re?

Definíció: Lebesgue-függvény

Legyen $x_0, \dots, x_n \in [a; b]$, az

$$\mathfrak{L}_n(x) := \sum_{k=0}^n |\ell_k(x)|, \quad x \in [a; b].$$

függvényt Lebesgue-függvénynek nevezzük.

Definíció: Lebesgue-függvény

Legyen $x_0, \dots, x_n \in [a; b]$, az

$$\mathfrak{L}_n(x) := \sum_{k=0}^n |\ell_k(x)|, \quad x \in [a; b].$$

függvényt Lebesgue-függvénynek nevezzük.

Definíció: Lebesgue-állandó

A Lebesgue-állandó a Lebesgue-függvény ∞ normája:

$$\Lambda_n := \max_{x \in [a; b]} \mathfrak{L}_n(x) = \|\mathfrak{L}_n\|_{\infty}.$$

Tétel: A Lebesgue-állandó becslése

$$\Lambda_n \geq \frac{2}{\pi} \ln(n+1) + c, \quad (n \in \mathbb{N})$$

ahol $c \in \mathbb{R}$ állandó.

Tétel: A Lebesgue-állandó becslése

$$\Lambda_n \geq \frac{2}{\pi} \ln(n+1) + c, \quad (n \in \mathbb{N})$$

ahol $c \in \mathbb{R}$ állandó.

Nem biz.

Tétel: A Lebesgue-állandó becslése

$$\Lambda_n \geq \frac{2}{\pi} \ln(n+1) + c, \quad (n \in \mathbb{N})$$

ahol $c \in \mathbb{R}$ állandó.

Nem biz.

Tétel: Az interpoláció öröklött hibája

$$|L_n(x) - \tilde{L}_n(x)| \leq \varepsilon \cdot \Lambda_n, \quad (x \in [a; b])$$

ahol $\varepsilon := \max_{i=0}^n |f(x_i) - \tilde{f}(x_i)|$.

Tétel: A Lebesgue-állandó becslése

$$\Lambda_n \geq \frac{2}{\pi} \ln(n+1) + c, \quad (n \in \mathbb{N})$$

ahol $c \in \mathbb{R}$ állandó.

Nem biz.

Tétel: Az interpoláció öröklött hibája

$$|L_n(x) - \tilde{L}_n(x)| \leq \varepsilon \cdot \Lambda_n, \quad (x \in [a; b])$$

ahol $\varepsilon := \max_{i=0}^n |f(x_i) - \tilde{f}(x_i)|$.

Biz.: Táblán.

- 1 Csebisev-polinomok
- 2 Az interpolációs polinomok konvergencia kérdései
- 3 A Lagrange-interpoláció öröklött hibája
- 4 Inverz interpoláció**

Az interpoláció alkalmazása $f(x) = 0$ típusú egyenletek megoldására, az x^* gyök közelítésére.

Az interpoláció alkalmazása $f(x) = 0$ típusú egyenletek megoldására, az x^* gyök közelítésére.

- 1 Az $x_0, \dots, x_n \in [a; b]$ alappontokra és $f(x_0), \dots, f(x_n)$ függvényértékekre felírjuk az $L_n(x)$ interpolációs polinomot.

$$L_n(x^*) = 0 \text{ megoldjuk} \quad \rightarrow \quad x_{k+1} := x^*$$

Ezt alkalmaztuk a szelő-módszer és a Newton-módszer esetén is. $n > 2$ -re problémás a gyökkeresés, nem általánosítható.

Az interpoláció alkalmazása $f(x) = 0$ típusú egyenletek megoldására, az x^* gyök közelítésére.

- 1 Az $x_0, \dots, x_n \in [a; b]$ alappontokra és $f(x_0), \dots, f(x_n)$ függvényértékekre felírjuk az $L_n(x)$ interpolációs polinomot.

$$L_n(x^*) = 0 \text{ megoldjuk} \rightarrow x_{k+1} := x^*$$

Ezt alkalmaztuk a szelő-módszer és a Newton-módszer esetén is. $n > 2$ -re problémás a gyökkeresés, nem általánosítható.

- 2 Tegyük fel, hogy f invertálható $[a; b]$ -n, ekkor az f függvény helyett az inverzét közelítjük.

$$f(x^*) = 0 \Leftrightarrow x^* = f^{-1}(0) \text{ helyettesítés}$$

Az $f(x_0), \dots, f(x_n)$ alappontokra és $x_0, \dots, x_n \in [a; b]$ függvényértékekre felírjuk az $Q_n(y)$ interpolációs polinomot.

$$Q_n(y) \approx f^{-1}(y), \rightarrow x_{k+1} := Q_n(0)$$